سیخوڕ

کەمال سەعدی
1983/1/2

هاوینێکی دوورو درێژ چاوەڕوانی پێگەیشتنی باخچە ساواکەیان بوون ... هەموو ئێوارانێك باسی هاتو نەهاتی بی سالەکەیان دووبارەو سێبارە دەکردەوە .. هەتا وەهای لێهاتبو منالانیشیان لەجیاتی لای لایە بەم قسانە خەوەکوتکەیان دەبردەوە ...

باخچۆلە پێگەیشت ... هەموو بەیانیانێك کە بەرەو باخچە خنجیلانەکەیان دەچوون بۆ لێکردنەوەی بەروبومە پێگەیشتوەکەی دەیاندیت ئەو شتەی بەکەلکی خواردن دێت لێکراوەتەوەو ئەوەی پێ شێل کراوەو ئەوەی بێ کەلکیش بێت دەستی لێنەدراوە . تەنانەت ئەوشفتیانەی کە لەژێر لیم شاردرابونەوەش ، سیخوڕی بەدفەڕ خوێ گەیاندبوویەو لەت و پەتی کردبوون ....

ئەوەی بەدەستەوەمابوون ، تەنیا کودووە ئاویە پایزیەکان بوون کە تولەیان وەکو لاولاوە باوەشیان بە تاشەبەردەکانی ئەو قەدپاڵەدا کردبوو بەرەو لێواری ڕووبارەکە درێژ ببونەوە ... باس باسی ئەوبوو کەسالەهای سالە ئەم ئاواییە شتی وای بەخۆیەوە نەدیتووەو ... لەوانەیە بە پنجێکی خێزانێك بحەسێتەوە ... کەچی ئەوانیش گوڵیان دەگرت و هەڵدەوەرین .

زۆرجاران دڵی خۆیان دەدایەوەو دەیانگوت :

- بەری سەرەتا بۆ هەڵوەرینە ... دوواییەکەی باش دەبێت . کەچی هەتا وای لێهات گوڵ گرتنەوەکەشی بەخۆیە نەدیتەوە .

ئەم هاوینە لەم باخچەیە زیاتر هیچی تریان شك نەدەبرد بۆ دابین کردنی پێویستیەکانیان لە تەماتەو میوە بۆیە پێویستی بە بیرکردنەوەیەك هەبوو .

شەوێك بڕیاریاندا کە بچنە ناو باخچەکەو لە ژووانی هاتنی سیخوڕبن .

بەپەلە نانی ئێوارەیان خواردو بەرەو زەوی نزار کەوتنەڕێ هەر کە گەیشتنەجێ ، چاڵێکیان لەبەردەم دەرگای پەرژینی باخچەکەدا هەڵکەندو بەپوش و درك و داڵ سەریان گرت بەهیوای ئەوە کە سیخوڕەکە لەکاتی هاتنەوەیدا بکەوێتە ناوی ئەوانیش بەداربکەونە گیانی و تۆڵەی ئەم زیانە زۆرەی لێ بکەنەوە . خۆ کوشتنی سیخوڕیش خراپ نیە ، گۆشتەکەی خۆشە .. ماوەیەکیش بوو گۆشتیان نەخواردبوو ، چونکە تەنیا چوار سەر ئاژەڵی شیرداری بێچوداریان شك دەبرد ، ئەویش لەبەر ماستو پەنیرەکەی دەستیان لێی بەرنەدەبوو ... خۆراوشکاریش .. ئەوا ئەم سالیان پیاوەکانی ئاوایی خولیای چەڵتوك چاندن ببوون و بەلای ڕاووشکاریەوە نەدەچون .

بیری ئەم شتانەیان دەکردەوە ... شەوێکی سامناك بوو ، لوورەی گورگو قیرەی بومەو خورەی ئاوو خشەی گیاو گوڵو خشپە خشپی کەروێشکانیش تێکەڵ بەیەك ببوون و شەویش هەر نەدەبڕایەوەو پلکە ئایش و بایزی کاکەبراش لەناو کەندەڵانە تەنگەبەرەکەی بنار پەرژینەکە خۆیان خزاندبووە باوەشی یەکترو بە هەردوو دەست مێشولەیان لەدەم و چاویان پاس دەکرد ... ئەم شەوەیان هەتا بەیانی خەو نەخزایە چاویانەوە ... ئاسمان تاریك و ڕوون بۆوە . وەکو سیخوڕ شتێکی زانیبێت لە ژووان گرتنەکەی پلکە ئایش هەر بەم لایەشدا نەهات . بەناهومێدی گەڕانەوە ئاوایی .

هەرچۆنێك بێت ئەم ڕۆژەشیان بە بژارکردنی تووتنەکە بەسەر برد ..

خۆ سەرئێشەی تووتنیش لەمەسەلەی سیخوڕەکە پیسترە ... هەموو ڕۆژێك بوڵەیان بوو بە دەست مام سۆفی لەسەر بەردانەوەی جۆگەی کانیاوەکەی ژوور باخچەکەی مام سۆفی .... تووتنەکە هەتا بڵێی سەوزو جوان و گەلاپان بوو ، بەلام تۆ بڵێی لەکاتێکی وادا ئاویان لەسەر نەگرنەوە کە ببێتە هۆی ووشك بوون و تێژبوونی تووتنەکە ؟ ! ئەمەشیان هەر خووا بەخۆی دەزانێت . چونکە مام سۆفی بیانوو بە تری خۆیەوە دەگرێت .

ئێوارە داهات ... پلکە ئایش و بایزی کاکەبرا نانەکەیان خواردوو دووبارە بەرەو باخچۆلانەکەیان کەوتنەڕێ ... بەلام ئەمجارەیان سەگەبۆرەیان لەگەڵ خۆدابرد .. سەگە بۆرە مەگەر بێچوی بەشکۆ نەبێت ، نێچیر لەدەمی شێر دەردێنێت .

بەم شێوەیە خۆیان گەیاندەجێ و کەوتنەوە چاوەڕوانی .

پلکە ئایش ڕووی کردە بایزی کاکە براو پێی گووت :

- ئەگەر ئەمجارە سەگەبۆرە سیخوڕەکەمان بۆبگرێت بەیانی

خواردنی گۆشتیشمان دەبێتو ماڵی ئاواییش لەم خواردنە خۆشە بێبەش نابن .... خۆ ئەم دوومانگەی ماویشە بەشی خواردنمان تەماتەو گندۆرەو کوودو شفتی پێ دەگات .

ئەستێرەکان ئاسمانیان تەنی بووەو چاوەڕێی دەرکەوتنی مانگ بوون . پلکە ئایشیش خەو چاوی دەبردەوە نەرمەباوشکی دەهاتێ ... لەناکاوێکدا سەگەبۆرە لوورەیەکی لێوەهاتو خۆی هەڵکوتایە ناو باخچەکەو کەوتە حەپە حەپ ... پلکە ئایش ڕاچڵەکی ، دەتگوت لە حەوت باری خەودابووە ... دەستی دایە دار بەڕووە مەترەلۆزەکەی تەنیشتیو بایزی کاکە براشی بە ئاگاهێناو بە دووقۆڵی کەوتنەگیانی سیخوڕەکە . حەپە حەپی سەگە بۆرەش ئەژنۆی سیخوڕی شکاندبوو .

زۆری نەمابوو ئاسمان ڕووناك ببێتەوە ... سەگەبۆرە خۆی لە سیخوڕەکە کێشایەوە بۆ ئەوان بەجێی هێشت . سەگەبۆرە زۆر ڕاووشکاری پێکرابوو بۆیە شارەزاییەکی باشی وەرگرتبوو ، نەی دەویست گۆشتەکەی پیس بکات ... بەڵام هێندەی پێنەچوو سیخوڕی بەدفەڕ تاهێزی لە گیان دابوو خۆی ڕاشەقاندو پەڕێکی تیژی لە پلکە ئایش گرتو بە باڵەشۆڕەی خستو بۆی تێ قوچاند . هەرچەند لەبەر ئێشو ئازاری قۆڵی ئۆقرەی نەبوو بەڵام قەت ڕزگاربوونی ئەم نێچیرەی لەبیرنەدەکرد . بایزی کاکەبراش زۆر خەمگین بوو ، بەزامدار بوونی دایکی ، بە خەمناکیەوە بەدایکی گووت :

- قۆڵێکیشت لەسەر داناو هیچیشمان بە هیچ نەکرد !

پلکە ئایش بەزەردە خەنەیەکەوە :

- ئەوەی ئێمەویستمان هاتەدی ، تەنیا لەخواردنی لاشەکەی بێبەش بووین .

بایز بەسەر سوڕمانەوە :

- چۆن دایکە گیان ؟

پلکە ئایش لەکوڕەکەی هاتەپێشو دەستە زامدارەکەی خستە سەرشانی بایزی کاکە براو پێی گووت :

- کوڕم زامدار بوونی قۆڵم بەفیڕۆ نەچوو ! بزانە هەتا ئەم هاوینە دەبڕێتەوە جارێکی تر شوێنەواری ئەم سیخوڕە نابینینەوە .... وامان لێنەدا وازوو لەبیری بکات .

باخچەکەشمان هێشتان ساوایەو بەبەریەوە ماوە ، گوڵی نوێ دەگرێتەوەو بەشی هەر سێ ماڵی ئاوایی یەکەمان بەردەگرێت .

○

چیرۆکی : ـ خەسرەو شاهانی

وەرگێڕانی : ـ محمد حسن ڕۆژبەیانی

○

ساڵەکەیم لەبیر نییە ، بەڵام ئەو ڕۆژەی کەبیستم «مازیار»ی . هاوڕێم بە تومەتی سیاسیو ئاژاوە نانەوە لەگەڵ چەند کەسێکی تردا گیراوە. سەرسام بووم. وەك ئەوەی رادیۆ بکەیتەوەو کوتو پڕ هەواڵی ئەوەت گوێ لێ بێ کە دوێنێ سەعات دەی سەر لەبەیانی دوو کەسی خەڵکی مەریخ بەخۆیانو کەشتیەکەیانەوە لەپایتەخت دابەزیونو بۆچاو پێکەوتنی وەزیری کاروباری ئاسمان رۆیشتن.. چونکە ئەوکابرایە بە هیچ جۆرێ ئاگای لە سیاسەتو سیاسەت بازی نەبوو، پچە پچی پشت پەردەی نەدەزانی ، ئەشێ ئەوانی تر ئەم جۆرە کارانەیان هەبێت. بەڵام «مازیار»ی هاوڕێم نەء.. راستە نیشتمان پەروەر بوو، تا بڵێی نیشتمان پەروەر بوو، لە نیشتمان پەروەریەتیدا هاوتای نەبوو. لەگەڵ ئەوەشدا پیاوێکی سادەو دڵپاكو بێ فڕو فێڵو خۆش باوەڕو پڕهەستو گران بوو، نەك هەر خۆی ، باوکی خوا لێخۆشبووشی لەنیشتمان پەروەریەتیدا بێوێنە بوو.. منو مازیار هەر لەمنداڵیەوە هاوڕێو هاوپۆل بووین. لە دەرسی جوغرافیادا ناوی چەندەها وڵاتمان دەخوێندەوەو دەبیست ، کەچی ئەو پێی دەووتم فڵانی من لە دونیادا تەنها ناوی یەك وڵات دەزانم ، ئەویش وڵاتە شرینەکەی خۆمانە ، ئیتر چۆن دەبێ پیاوی وا بە توومەتی سیاسیو ئاژاوە نانەوە بگیردرێ؟. تەنها عەیبی ئەوکابرایە ئەوە بوو لەنیشتمان پەروەریەتیو هەستی نەتەوایەتیدا دەمارگیر بوو.

خۆمم گۆڕیو بۆ چاوپێ کەوتنی بەڕێ کەوتم ، ووتیان نابێ : پاش سێ ساڵ بەندیی ئازادکرا ، چوومە ماڵو هۆی گرتنەکەیم پرسی :

ویستی باسی خۆیم بۆ بکات ، وتم پێویست ناکات نەك تەنها خۆت باوکی خوا لێخۆشبووشت زۆر چاك دەناسم . بڵێ بزانم